

К. М. Д'яконов; Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Захищена 10.06.2011. – Суми: [Б. В.], 2011. – 256 с.

2. Управління ризиками банків [Текст] : монографія у 2 томах. Т. 1: Управління ризиками базових банківських операцій / [А. О. Єпіфанов, Т. А. Васильєва, С. М. Козьменко та ін.] / за ред. д-ра екон. наук, проф. А. О. Єпіфанова і д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2012. – 283 с.

3. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент : підручник / В. М. Шелудько. – К. : Знання, 2006. – 439 с.

Ярошевська О.В.

*кандидат економічних наук, доцент,
Класичний приватний університет*

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА НА ОСНОВІ ІНТЕРНЕТ-ТРЕЙДИНГУ

Сучасний фондовий ринок є складною соціально-економічною системою, якій притаманні динамічність, значний вплив зовнішнього оточення та антропогенного фактору, неповнота і асиметричність одержуваної його суб'єктами інформації [1, с. 93]. Поява новітніх інформаційних технологій і процеси фінансової глобалізації загострили конкуренцію на фінансових ринках і привели до розвитку електронних систем торгівлі на його організованому біржовому сегменті. Виникнення електронного кругообігу цінних паперів, стійке зростання обсягів операцій із ними, скорочення часу поширення, обробки інформації істотно впливає на фондові механізми і фінансовий ринок загалом, оскільки робить його доступним для широкого кола суб'єктів ринку.

Інтернет-трейдинг (англ. Internet-trading) – це сучасна технологія укладання угод з пінними паперами, яка дозволяє компанії-брокеру автоматично обслуговувати необмежену кількість клієнтів шляхом спрямування інформації про їхні заявки безпосередньо в торговельну систему біржі [2]. Технології онлайн – трейдингу є способом доступу до торгів на фондовій біржі з використанням Інтернету, які дозволяють управляти грошовими коштами, купувати чи продавати цінні папери за допомогою спеціалізованого для таких цілей програмного забезпечення (ПЗ) і отримання віддаленого доступу до біржових торгів. Поширеним стало встановлення серверів учасників торгів поряд із серверами біржі (колокейшн – англ. collocation), що дозволяє уникнути затримок, викликаних проходженням сигналу по каналах зв'язку між ними та шлюзом біржі. Перспективним напрямком є введення можливості доступу до торгової системи не лише через стаціонарні комп'ютери, а й з мобільних пристроїв.

Інтернет-трейдинг має такі переваги для інвестора: прямий доступ до біржової інформації та інструментарій її аналізу; можливість самостійно виставляти заявки та укладати угоди, моніторити власний портфель активів в онлайн режимі; прийнятна вартість операцій з купівлі-продажу; висока ліквідність; прозорість угод і низькі спреди – різниця між кращими цінами покупки й продажу у той самий момент часу на будь-який актив (акції, ф'ючерси, опціони); швидке відкриття рахунку при мінімальному стартовому капіталі. Доступ до торгів надається онлайн-брокером, який забезпечує своїх клієнтів ПЗ для зв'язку з біржею в процесі проведення торгів і здійснює технічну підтримку даної діяльності.

Онлайн-брокеридж – це послуга, що надається не біржею, а торговцем – професіональним учасником ринку цінних паперів. Прямий електронний доступ до біржових торгів (direct market access – DMA) є подібним до Інтернет-трейдингу за

визначенням, але інший з технологічної точки зору. Ця технологія являє собою високошвидкісний електронний канал («шлюз»).

Інтернет-технології дозволяють брокерам надавати принципово новий набір послуг: дані щодо котирування в режимі онлайн, новини та звіти компаній, спостереження за станом інвестиційного портфеля клієнта (склад, поточна вартість і дохідність активів), дослідження ринку в цілому та його окремих сегментів, кредитування клієнта грошовими та фондовими активами, можливість працювати з похідними фінансовими інструментами тощо. Інформаційна взаємодія між брокером і клієнтами здійснюється через мережу Інтернет, що суттєво збільшує швидкість оформлення та виконання наказів клієнтів.

Лідерами у сфері використання електронних технологій торгівлі цінними паперами є ПАТ «Позабіржова фондова торговельна система» (ПФТС), ПАТ «Українська біржа», ПАТ «Фондова Біржа «Перспектива». На їх сайтах створено простий та зрозумілий інтерфейс для непрофесійних приватних інвесторів, введено режим «віртуальних торгів» (демо-торгів).

Для отримання статусу онлайн-брокера на Біржі ПФТС необхідно: стати учасником біржі, підключитися до шлюзу PFTS Bridge, зареєструвати клієнтські торговельні рахунки на біржі ПФТС. Шлюз PFTS Bridge – програмний інтерфейс для підключення зовнішніх систем до торговельної системи PFTS NEXT [3]. Його функції: підключення брокерських систем (організації Інтернет-трейдингу): отримання у режимі реального часу інформації із торгової системи та здійснення активних транзакцій (виставлення/зняття заявок); автоматизації бек-офісу компанії: отримання у режимі реального часу інформації із торгової системи (угоди, котирування, інструменти), у т.ч. про власні котирування та угоди компанії; налагодження автоматичного отримання у режимі реального часу інформації із торгової системи PFTS NEXT. Отримана за допомогою шлюзу PFTS Bridge торговельна інформація може використовуватися виключно для власних потреб компанії-члена біржі, її розповсюдження можливо виключно після укладання додаткового Договору з ПФТС.

Онлайн-брокерами на біржі ПФТС є: ТОВ «Інвестиційний Капітал Україна», ПрАТ «Інвестиційна фінансова компанія «АРТ КАПІТАЛ». Використовуються сертифіковані брокерські системи: QUIK MP «Брокер» (компанія ARQA Technologies), SmartTrade (компанія IT Invest), NetInvestor (компанія МФД-ІнфоЦентрПлюс), Alor Trade (компанія Алор +).

Українська біржа запустила ринок заявок, Інтернет-трейдинг, он-лайн розрахунок індексу, механізм торгівлі цінними паперами через центрального контрагента шляхом створення ТОВ «Український центральний контрагент» [4, с. 8]. Робоча станція/Термінал є клієнтською частиною ПЗ, яке встановлюється і працює на персональному комп'ютері Клієнта та надає можливість, інтерактивного обміну інформацією про котирування й угоди із цінними паперами.

На Українській біржі заявки можуть прийматися як з робочих станцій, встановлених трейдерам професійних учасників ринку, так і через термінали систем Інтернет-трейдингу, підключених до торгової системи з використанням шлюзу. Невід'ємною складовою є система обліку позицій клієнтів торговця за допомогою даних зберігача. Депозитарій, в свою чергу, зберігає в реєстрі цінні папери, випущені в документальній формі, самостійно веде облік цінних паперів у бездокументарній формі, зберігає грошові кошти в Національному банку [5].

Освоївши програму RTS Plaza, біржа сертифікувала чотири брокерські торгові системи, що дозволило успішно здійснювати торгівлю цінними паперами на сучасному рівні. Одночасно слід зауважити важливість для вітчизняного фондового ринку підключення до торгівлі системи GL NET всесвітньо відомої компанії SUN Gard, технологічне рішення якої відкриває дорогу на вітчизняний ринок зарубіжним інвесторам і дозволяє українським брокерам надавати глобальним інвесторам

можливість торгувати акціями вітчизняних підприємств, а також отримати доступ до торгівлі на всіх електронних ринках світу.

Електронна торгова система (ЕТС) фондової біржі «Перспектива» – це сукупність організаційних, технологічних та технічних засобів, що використовуються Біржею для забезпечення укладання Договорів з цінними паперами та іншими фінансовими інструментами. Обмін інформацією в ЕТС Біржі здійснюється шляхом електронного документообігу. Для участі в Біржових торгах або перегляду інформації про торги на Біржі необхідно отримати доступ до ЕТС Біржі у торговому або переглядовому режимах відповідно. Авторські майнові права на комп'ютерну програму «Система електронних торгів» належать ТОВ «БІТ ПРОДАКШН».

Фондова біржа «Перспектива» має такі термінали: ВІТ eTrade – торговий термінал брокера фондового ринку, ВІТ eTrade Future – торговий термінал брокера строкового ринку, ВІТ eTrade IPO – торговий термінал емітента/андерайтера при первинному розміщенні, аукціоні, ВІТ eTrade Mail – система електронної пошти [6]. За допомогою ЕТС Біржі та Торгового терміналу ВІТ eTrade Учасник Біржових торгів отримує авторизований доступ до Ринків, реалізованих на Біржі. Взаємодія між Учасником Біржових торгів та Біржею щодо подання Заявок, укладання Договорів та отримання інформації про хід Біржових торгів забезпечується за допомогою Торгового терміналу ВІТ eTrade.

Таким чином, використання Інтернет – трейдингу та онлайн – брокериджу має великий позитивний вплив на розвиток фінансового ринку через впровадження віддаленого доступу до торгів цінними паперами, що розширює коло суб'єктів та інструментів операцій, стимулює інвестиційний попит, сприяє формуванню фінансової грамотності населення, яке отримує альтернативу розміщення коштів поза межами банківських установ.

Список використаних джерел:

1. Глушевський В. В. Інформаційно-ентропійний аналіз системи показників торгів на фондовій біржі / В. В. Глушевський, О. М. Ісаєнко, О. О. Ісаєнко // Моделювання та інформаційні системи в економіці. – 2012. – Вип. 87. – С. 88-100.
2. Квіта Г. М. Тенденції розвитку торгівлі цінними паперами на фондових біржах [Електронний ресурс] / Г. М. Квіта, К. К. Писанець, Д. С. Бігма. // Технології та дизайн. – 2015. – № 4. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/td_2015_4_18
3. ПФТС (2016): Інтернет-трейдинг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pfts.ua/uk/int-trade/>
4. Магомедов Р. Кризис – время для новых идей / Р. Магомедов // INternet TRADING. – 2013. – № 8. – С. 6-11.
5. Українська біржа (2016) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ux.ua/s204>
6. Фондова біржа «Перспектива» (2016) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fbp.com.ua/EMS.aspx>